

Kainuun korvessa kehityksen kärjessä

Kainuun keskussairaalan anestesian, ensihoidon, kivunhoidon ja tehohoidon tulosityksikkö

Kainuun keskussairaala sijaitsee Sairaalanmäellä tornimaisena rakennuksena Kajaanin keskustan välittömässä läheisyydessä. Sairaala on perustettu vuonna 1969 ja leikkaus- ja teho-osasto ovat toimineet siellä heti alusta lähtien. Kivunhoito jalkautui klinikkaamme kipuklinikoiden perustamisen kulta-aikana eli 1990-luvulla. Ensihoidon rooli on korostunut huomattavasti viimeisen kolmen vuoden aikana. Kainuun väestöpohja on n. 84 000 asukasta. Turismin ansiosta väkimäärä lisääntyy sesonkiaikoina huomattavasti ja tuo kansainvälisiä tuulahduksia sairaalaamme. Suurin osa turisteista tulee itärajan takaa.

Kainuulaista maisemaa parhaimmillaan. Kuva Vuokatin vaaralta.

Kainuussa etäisyydet ovat Etelä-Suomen mittapuun mukaan pitkät. Matkaa alueen eteläisimmästä kolkasta pohjoisimpaan alueeseen on n. 300 km ja itä-länsi -suunnassa leveyttä kertyy samat 300 km. Asian havainnollistamiseksi päivystyspotilas voi tulla sairaalaamme Kuhmosta noin 200 km päästä, mikä tarkoittaisi Etelä-Suomessa potilaan hakeutumista Meilahteen Tampereelta.

Tiiviisti ajan hermolla

Leikkaustoiminta on tyypillistä pienen keskussairaalan toimintaa. Edustettuna ovat kirurgian tärkeimmät osa-alueet urologiasta ortopediaan ja gastrokirurgiasta verisuonikirurgiaan gynekologian ja korva-nenä kurkkutautien leikkaustoimintaa unohtamatta.

Piristävä poikkeus sairaalamme tutussa arjessa on tiivis alueellinen ERVA-yhteistyö (erityisvastuualueen yhteistyö) Oulun yliopistollisen sairaalan kanssa. Tämä näkyy leikkaussalissa konkreettisesti lähes viikoittain vierailevina OYS:n kirurgeina, jotka tuovat omaa osaamistaan sairaalaamme erityisesti plastiikka-, reuma- ja käsikirurgian aloilta. Peruseriaatteena yhteistyössä on lääkäreiden liikkuminen potilaiden sijaan, jolloin ekologinen puolikin tulee huomioiduksi.

Koko leikkausosastomme remontoitiin perusteellisesti vuosina 2003–2004. Samalla laitekantaa uusittiin, ja nyt tilat ja laitteet ovat nykyajan vaatimusten mukaiset. Klinikkan sisällä tavoitteena on ollut pysyä maantieteellisestä sijainnistamme huolimatta ajan hermolla. Tämä on näkynyt käytännössä uusien innovaatioiden rohkeana kokeiluna sekä laite- että lääkerintamalla. Ylilääkärimme

Klinikkan anestesia- ja lääketieteellisiä ryhmiä kuvassa vasemmalta: Tuula Korhonen (apulaisylilääkäri), Andrei Ponomarenko (erikoislääkäri), Aino Töniste (erikoislääkäri), Aarno Partanen (ylilääkäri), Katri Mäenpää (erikoistuva lääkäri), Sami Mäenpää (apulaisylilääkäri), Marat Amirov (erikoistuva lääkäri).

Aarno Partasen mottona on ollut erikoistuvan lääkärin koulutusta tukeva lähestymistapa eli ”ei tarte sitten yliopistossa sanoo, että ei meillä Kainuussa”.

Kivunhoitoa yhteistyössä kuntoutustutkimusyksikön kanssa

Kipuklinikkamme on palvellut Kainuun kroonisesta ja akuutista kivusta kärsiviä potilaita vuodesta 1995 lähtien. Kipupoliklinikan hoidosta vastaa kivunhoidon erityisnäkökulman omaava anestesia- ja kivunhoitoerikoistunut lääkäri. Toiminta on muovautunut alkuvaiheen varsin toimenpidekeskeisestä tavasta nykyaikaisempaan ja kokonaisvaltaisempaan käytäntöön. Tätä korostaa kipupoliklinikan ja kuntoutustutkimusyksikön yhteistyö, josta osoituksena ovat mm. kipupotilaille ja heidän omaisilleen järjestettävät kuntoutusryhmät. Kipupoliklinikan hoitajien ammattitaito on vuosien saatossa hioutunut huippuunsa. Hoitajat toteuttavat itsenäisesti akupunktiohoitoja ja suuri osa potilaiden seurantakäynnistä ohjautuu pelkästään hoitajille.

Teho-osastolla on tilaa toimia

Teho-osastolla on kuusi potilaspaikkaa ja lisäksi hoidamme samoissa tiloissa kolmepaikkaista tehohoivontaa. Vierailijat ihmettelevät teho-osastomme tiloja lähes poikkeuksetta – eikä syyttä, sil-

Kainuun keskussairaala

- Väestöpohja 84 000
- Välimatkoja Kajaanista: Helsinki 551 km, Oulu 180 km, Rovaniemi 337 km, Joensuu 230 km
- Anestesiatoimenpiteitä 7500/v
- Leikkauksia 6800/v
- Synnytyksiä 750/v
- Tehohoitojaksoja 500/v
- Ensihoitotehtäviä 18500/v
- Lääkärit: 1 ylilääkäri (Aarno Partanen), 3 apulaisylilääkäriä: Sami Mäenpää (teho- ja ensihoito) + Sami Paananen (leikkaus) + Tuula Korhonen (kivunhoito), 3 erikoislääkäriä: Andrei Ponomarenko + Aino Töniste + Margus Tamm ja 2 erikoistuvaa lääkäriä: Katri Mäenpää ja Marat Amirov

Sakka | kainuu.fi

lä tilat ovat huomattavasti totuttua väljemmät. Potilaspaikan ympärillä on riittävästi tilaa hoitotoinenpiteisiin ja koneellisiin hoitoihin. Potilaiden yksityisyys on huomioitu erottamalla potilaspaiikat verhoilla. Teho-osaston laitekanta on nykyaikainen ja viimeisimpien teho-osastojen joukossa Suomessa otimme käyttöömmme tietojärjestelmän potilastietojen tallentamiseen ja hoitomääräysten kirjaamiseen vuonna 2007. Myös teho-osastolla näkyy ERVA-yhteistyö, sillä olemme saaneet nauttia tehohoidon professori Tero Ala-kokon vierailuista jo useamman vuoden ajan sekä syksyisin että keväisin. Tätä kautta hoitolinjat ovat yhtenäistyneet ja hoidonporrastus toimii saumattomasti.

Ensihoito uusiksi

Ensihoidon suunnittelu- ja ohjantavastuu on valtakunnassa pitkälle anesthesiologien harteilla. Sama ilmiö on havaittu myös Kainuussa, sillä ensihoidon osuus koko tulosalueella on korostunut vuosi vuodelta. Vuonna 2005 aloitettiin 8 vuotta kestävä hallintokokeilu, jolloin suuri osa aikaisemmista kuntien tehtävistä siirrettiin Kainuun maakuntakuntayhtymälle. Tämä merkitsi kuntien ensihoidon vastuulääkärien työpanoksen loppumista ja tilalle perustettiin lääkintäesimiehen sekä ensihoidon vastuulääkäriin muodostama ensihoitokeskus. Ensihoitokeskus on alusta saakka vastannut ensihoidon ja sairaankuljetuksen organisoinnista, valvonnasta, testauksesta ja ohjeistuksesta. Ensihoito ja sairaankuljetus toteutettiin pääosin ostopalveluna usealta eri palveluntuottajalta vuoden 2008 loppuun saakka. Vuoden 2009 alusta ensihoitokenttä koki suuren muutoksen, sillä Kainuun maakuntakuntayhtymä otti itse järjestettäväkseen suuren osan (n. 75 %) koko Kainuun ensihoidosta ja sairaankuljetuksesta.

Muutoksen valmistelu ja käytännön toteutus vaati runsaasti työtä mahdollittoman muuttamiseksi mahdolliseksi. Henkilöstöä rekrytoitiin onnistuneesti Kainuun rajojen ulkopuoleltakin sillä tavoitteena oli aikaansaada myös selkeä laadunparannus, mikä merkitsi hoitotason ensihoitajien määrän lisäämistä. Uusi järjestelmä vaati toteutukseen merkittäviä hankintoja, josta mm. kymmenen ambulanssin kertaostos oli jotain mihin sairaanhoitopiirissä ei oltu aikaisemmin totuttu. Samoin tilajärjestelyt vaativat huomiota osakseen, koska aikaisempi kahden ihmisen miehittävä ensihoitokeskus on laajentunut pitämään sisällään 15 ambulanssia ja noin 60 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan muutos on sujunut ilman suurempia ongelmia. Uudet työntekijät ovat tuoneet piristystä ja uusia näkemyksiä koko toimintaan ja maakunnan kelta-vihreissä väreissä teillä liikkuvat ambulanssit ovat saaneet positiivista huomiota osakseen.

Vireä nelikymppinen

Kainuun keskussairaalan anestesia-ensihoito-kivunhoito ja tehohoito on klinikkana vireä nelikymppinen. Keski-ikäistyminen ei ole vielä alkanut haitata menoa ja toisaalta kokemusta on kertynyt sen verran, etteivät nuoruuden piikkiin menevät haihatukset juuri hetkauta. Suuntaamme katseemme luottavaisena tulevaisuuteen, sillä onhan mottomme Kainuun korvessa kehityksen kärkeä! Tervetuloa SAY:n kevätkokoukseen 14.–15.5. Sotkamoon kokemaan Kainuun henki. □

Sami Mäenpää
Apulaisylilääkäri
Kainuun keskussairaala
Teho-osasto

Ensihoidon henkilökuntaa päivystyspoliklinikan edessä.